

**Програма за организирање на екскурзии, излети и настава во природа
за учениците во ООУ „Коле Неделковски“- Центар, Скопје
за учебната 2022/2023 година**

Скопје – Центар

1. Програма за организација и изведување на еднодневен излет/есенски

Еднодневен излет

Есенски излет

Место: с. Лешок- Тетовско

Одделение: I до IX одд.

Воспитно-образовни цели:

- Посета на манастирскиот комплекс во Лешок –Тетовско;
- Запознавање со културата и начинот на живеењена луѓето во тој крај;
- Запознавање на учениците со културата на различни етнички заедници што живеат во нашата држава (цркви и џамии).

Содржина и опис на активности:

Поаѓање во утринските часови, пристигање во манастирот кој се наоѓа во близина на с. Лешок, разгледување на манастирот и запознавање со неговата историја, одмор, игра и рекреација на учениците, фотографирање и враќање во попладневните часови.

Раководител на екскурзијата: Розе Нушкова

Одговорни наставници:

Петар Стојановски– професор по физичко и здравствено образование и сите одделенски и класни раководители.

Време на реализација: септември-октомври 2022 год.

Локалитети за посета и правци на патување:

Скопје – с. Лешок - Скопје

Техничка организација:

Висококвалитетни, климатизирани и безбедни патнички автобуси, туристички водич и лекар

Начин на финансирање:

Финансирање од страна на родителите на учениците.

2. Програма за организација и изведување на еднодневен излет/пролетен

Еднодневен излет

Пролетен излет

Место: Излетнички локалитет с. Дељадровце / Кумановско

Одделение: I до IX одд.

Воспитно-образовни цели:

- Посета на црквата Св.Ѓорѓија- Дељадровце;
- Развивање на интерес за природата и градење еколошки навики;
- Развивање на интерес за спортски активности.

Содржина и опис на активности:

Поаѓање во утринските часови, пристигање во црквата која се наоѓа во близина на с. Дељадровце, разгледување на истата и запознавање со нејзината историја, слободно време за одмор, игра и рекреација на учениците, фотографирање и враќање во попладневните часови.

Раководител на екскурзијата: Розе Нушкова

Одговорни наставници:

Петар Стојановски– Професор по физичко и здравствено образование и сите одделенски и класни раководители.

Време на реализација: април - мај 2023 год.

Локалитети за посета и правци на патување:

Скопје – с. Дељадровце - Скопје

Техничка организација:

Висококвалитетни, климатизирани и безбедни патнички автобуси, туристички водич и лекар.

Начин на финансирање:

Финансирање од страна на родителите на учениците.

3. Програма за организација и изведување на еднодневна екскурзија во III одделение

Еднодневна екскурзија

Место: Маврово

Одделение: III (трето)

Наставници:

Ангелина Кочева III а одд.

Нада Крстева и Викторија Пановска III б одд.

Анета Алексовска и Добрила Трпевска III в одд.

Образовни цели:

- Запознавање со природните убавини на Националниот парк Маврово и неговата околина;
- Запознавање со специфичниот растителен и животински свет во овој предел;
- Поттикнување и остварување на позитивни емоционални доживувања;
- Почитување на одредени правила при патување;
- Социјализација на учениците и стекнување на искуство за осамостојување и грижа за себе;

Задачи :

- Запознавање со културата и начинот на живеење на луѓето во одделни краевии;
- Развивање интерес за природата и градење еколошки навики;
- Развивање на позитивен однос кон националните, културните и естетските вредности;
- Стекнување нови знаења за природните убавини на Националниот парк Маврово и развивање на патриотските чувства за својата татковина;
- Реализирање посета на: Национален парк Маврово и село Вруток.

Содржини и активности:

- Посета, набљудување, запознавање и фотографирање на природните убавини, објекти, цркви и предмети;

Раководители и одговорни наставници:

Ангелина Кочева III а одд.

Нада Крстева и Викторија Пановска III б одд.

Анета Алексовска и Добрила Трпевска III в одд.

Време на реализација : април / мај, учебна 2022/23 година.

Локации за посета и правци на патување:

-Скопје, Тетово, Гостивар, Маврово, попатно разгледување на ниви и плантажи - Полог, врвовите на Шара, падините на Бистра и изворот на реката Вардар - Вруток.

Техничка организација:

Висококвалитетни, климатизирани, безбедни патнички автобуси, квалитетни услови на сместување, туристички водич и лекар

Начин на финансирање:

Финансирање од страна на родителите на учениците.

4. Програма за организација и изведување на дводневна историско-географска екскурзија во VI одд.

Дводневна историско – географска екскурзија

Место: Источна Македонија – Струмица

Одделение: VI (шесто)

Одделенски раководители: Кристина Павлоска, Валентина Зорчец, Еуридика Глигорова Гоља

Воспитно-образовни цели:

- Стекнување на нови знаења и проширување на веќе стекнатите за природните убавини, старите градби, цркви и манастири во Источна Македонија;
- Стекнување нови знаења за потеклото и местоположбата на градот градот Штип и посета на Музејот на градот;
- Прошетка низ градот Радовиш и посета на црквата „Света Троица“, еден од најпознатите православни храмови на Балканот;
- Прошетка низ градот Струмица и посета на Смоларскиот водопад.

Содржини и опис на активности:

Набљудување и разгледување на градотите Штип, Радовиш и Струмица. Прибирање податоци и материјали карактеристични за секој посетен објект, набљудување, фотографирање и разговор со кустоси, граѓани, свештени лица. Дружење и забава.

Раководител на екскурзијата: Валентина Зорчец

Одговорни наставници: Кристина Павлоска, Валентина Зорчец, Еуридика Глигорова Гоља

Време на реализација: октомври / мај, учебна 2022/2023 година

Локации за посета и правци на патување:

Прв ден:

Поаѓање во 8:30 часот од Скопје. Пристигнување во градот Штип. Разгледување на градот и посета на Музејот на град Штип. Потоа посета на градот Радовиш и црквата „Света Троица“. Пауза за ручек. Поаѓање кон Струмица. Пристигнување во Струмица и сместување во хотел. Вечера и слободно време до 21:00 часот. Организирана забава за учениците.

Втор ден:

По појадокот посета на Смоларските водопади. Враќање за ручек во хотелот и потоа прошетка и разгледување на градот Струмица. Поаѓање за Скопје. Пристигнување во Скопје во попладневните часови.

Техничка организација:

Висококвалитетни, климатизирани, безбедни патнички автобуси, квалитетни услови на сместување, туристички водич и лекар.

Начин на финансирање:

Финансирање од страна на родителите на учениците.

5. Програма за организација и изведување на тродневна научно-историска екскурзија во IX одделение

Тродневна историско - географска екскурзија

Место: Западна Македонија - Охрид

Одделение: IX одд.

Одделенски раководители: Филип Стојковиќ и Лена Стојановска

Воспитно-образовни цели:

- Стекнување на нови знаења и проширување на веќе стекнатите знаења за природните убавини, културно-историските споменици, старите градби, цркви и манастири во Западна Македонија;
- Стекнување нови знаења за градот Крушево, посета на Меморијалниот центар на Тоше Проески, црквата Св. Никола, Музејот Македониум, ликовната галерија на Никола Мартиновски;
- Запознавање со убавините на градот Охрид, неговата архитектура, спомениците - сведоци за богатата културно-историска, просветна и духовна дејност;
- Развивање на позитивен однос кон историјата и начинот на живеење на македонскиот народ во минатото.

Содржина и опис на активности:

Набљудување и истражување на градовите Крушево, Битола, Охрид и Струга. Прибирање на податоци, фотографирање на објекти, историски предмети и природни убавини. Дружење и забава на учениците.

Раководител на екскурзијата: Филип Стојковиќ

Одговорни наставници: Филип Стојковиќ и Лена Стојановска

Време на реализација: октомври/мај, учебна 2022/2023 година

Локации за посета и правци на патување:

Прв ден :

Тргување во 8:30 часот од Скопје и пристигнување во Крушево. Разгледување на градот Крушево, посета на спомен куќата на Тоше Проески, црквата Св. Никола, Музејот Македониум, ликовната галерија на Никола Мартиновски... Тргување кон Битола со попатна посета на Мечкин Камен. Пристигнување во Битола, прошетка низ Широк сокак и посета и разгледување на археолошкиот локалитет Хераклеја. Ручек во Битола. Пристигање во Охрид во вечерните часови и сместување во хотел. Вечера и слободно време до 21:00 часот. Организирана забава.

Втор ден :

По појадокот тргнување кон Струга и посета на изворите на Црн Дрим. Прошетка низ градот. Враќање за ручек во хотелот во Охрид и слободно попладне за прошетка низ Охрид (Стариот град, Античкиот театар, Плаошник, Самоиловата тврдина). Вечера и слободно време до 21:00 часот. Организирана забава.

Трет ден:

Тргување кон Св. Наум после појадокот и попатна посета на Заливот на коските. Прошетка низ локалитетот Св.Наум и посета на истоимениот манастир. Враќање во хотел за ручек. После ручекот поаѓање кон Скопје преку Кичево, Гостивар и Тетово. Пристигнување пред училишната зграда во доцните попладневни часови.

Техничка организација:

Висококвалитетни, климатизирани и безбедни патнички автобуси. Квалитетни услови на сместување во хотелот, присуство на туристички водич и лекар.

Начин на финансирање:

Финансирање од страна на родителите на учениците.

6. Програма за организација и изведување на настава во природа во V одделение

Настава во природа

Место: Охрид

Одделение: V (петто)

Одделенски раководители на петтите одд: Билјана Димовска, Верица Блажевска, Ана Блажевска Анчевска

Цел на наставата во природа:

Учениците изворно да се здобијат со знаења, претстави и поими од природната средина и истите да се дополнуваат, потврдуваат и систематизираат со примена и користење на современи педагошки форми и методи на работа. Учениците да се запознаат со природно-географските, биолошко-еколошките, етнолошките, антрополошките и културните обележја на градовите Охрид и Струга.

Образовни цели:

- Развивање способност за набљудување и воочување на предметите и појавите во животната средина, согледување и сфаќање на нивните меѓусебни врски и односи во природата и општествената средина;
- Продлабочување, проширување и збогатување на ученичкото искуство за откривање на нови знаења преку организирање на истражувачки постапки

Воспитни цели:

- Развивање љубов и почит кон татковината, нејзините убавини и историското минато;
- Учениците подобро меѓусебно да се запознаат, да се продлабочи другарството и да се надминат социјалните и националните разлики;
- Да се негуваат и развиваат индивидуалната, тандемската и групната работа помеѓу учениците и позитивните навики како што се самостојноста, толеранцијата и истрајноста;
- Развивање смисла за убавото, чување на природата и духовните богатства, формирање навики за организирано културно користење на слободното време.

Раководител на екскурзијата: одделенските наставници од петтите одд.

Одговорни наставници: Билјана Димовска, Верица Блажевска, Ана Блажевска Анчевска

Време на реализација: април / мај /2023 г.

Содржини – Темы за истражување

Природа и екологија:

- Водата како животна средина - истражување на Охридската флора и фауна;
- Земјата и водата како животни средини и услов за живот;
- Сонцето како услов за живот;
- Растенија и животни кои се среќаваат во крајот со посебен осврт на лековитите билки;
- Изработка на инсектариум и хербариум;
- Еколошко истражување на водите на Охридското Езеро-ЕКО час.

Општество

- Културно наследство на тлото на Р.С. Македонија;
- Споменици на културата;
- Македонија - мултикултурна ризница;
- Личниот и живот во група;
- Социјализација на личноста во група;
- Животот и работата на луѓето во локалните заедници;
- Посета на археолошки ископини;
- Стопански и нестопански дејности:индустрија, туризам, риболов, градинарство,овоштарство, сточарство и занаети;
- Охридска архитектура;
- Од историското минато на македонскиот народ (цркви,монастири,спомен куќи, музеи).

Македонски јазик

- Раскажување по фантазија на тема: Што би било кога би живеел во минатото;
- Читање проза и поезија за историјата, животот и работата на луѓето во и околината;
- Читање на легендата за Охридското Езеро-разговор за легендата, пишување реченици за Охридското Езеро;
- Извештај од посети и набљудувања;
- Собирање на текстови напишани од учениците во одделението, договарање за илустрации, начин на подврзување на книгата и реализирање на договореното.

Математика

- Работа со податоци;
- Претставување и читање податоци на столбест дијаграм и пиктограм (следење на временска прогноза);
- Активности со дидактички материјали (местоположба во табела, координатен систем, насоки на компас).

Физичко и здравствено образование

- Слободни и забавни игри (игри без граници ,маскенбал, караоке забава, брза географија и други друштвени игри);
- Вежби за правилно држење на телото и естетика при играњето;
- Игри со ритмичко изведување на одредени движења со музика;
- Гимнастички вежби;
- Одење, трчање по рамен и нерамен терен, лазење, качување.

Музичко образование (култура и фолклор)

- Музички фолклор,народни песни („Билјана платно белеше“), народни ора;
- Народно творештво (народни носии, ракотворби, игри, традиции и обичаи од западниот крај на Македонија.

Ликовно образование

- Форма – цртање, сликање;
- Простор – цртање, сликање;

- Изработка на сувенири од природни материјали(каменчиња,семиња).

Производствено – корисна работа:

- Изработка на книга за „Убавините на Охрид и Охридското Езеро“;
- Изработка на видео презентација со фотографии од наставата во природа;
- Изработка на предмети од разни материјали (школки,камчиња, растенија...).

Културно – забавни активности:

- Вечер на хумор и смеа;
- Избор на најдобар глас;
- Вечер на народни игри и модерни танци;
- Квиз натпревар;
- Избор на најдобра маска;
- Игранка.

Хигиена и здравја:

- Одржување лична и општа хигиена;
- Норматив листа за јадење на здрава и разновидна храна значајна за раст и развој на учениците.

Распред на времето во текот на денот:

- Станување
- Утринска гимнастика
- Лична хигиена и уредување на собите
- Појадок
- Настава
- Посети, набљудувања, истражувања
- Ручек
- Време за одмор

- Ужина и активен одмор, посети, набљуденија, истражувања
- Вечера
- Културно – забавни активности
- Лична хигиена и спиење

Потребен материјал за наставни активности:

- блок бр. 3
- темперни бои, четки, чаша за вода
- фломастери
- тетратка со квадратчиња
- тетратка со широки линии
- прибор за пишување
- лепак за хартија, ножици

Наставни (организациони) форми:

- Заедничка, групна, индивидуална и работа во парови (тандеми)

Методи и техники на работа:

- Метод на игра
- Метод на набљудување
- Метод на истражување
- Говорен метод (молошки, дијалошки и метод на дискусија)
- Метод на работа со текст (текстови, работни листови и индивидуални задачи)
- Демонстративен метод (слики, предмети, апликации, играчки)
- Илустративен метод
- Метод на практична работа
- Метод на решавање на проблеми

Техники и методи за следење на постигањата на учениците

- Набљудување
- Листи за следење
- Квизови
- Дебати
- Усни одговори на прашања поставени од наставникот
- Одговори на есејски прашања
- Поставување прашања од соучениците и одговори на нив
- Разговор со учениците
- Писмени извештаи
- Практични изведби
- Проектна работа

Наставни средства:

- Учебник за соодветниот предмет, енциклопедии
- Списанија
- Интернет
- Спортски реквизити
- Дидактички материјали и помагала
- Ликовни материјали
- Географска карта, нема карта
- Аудио – визуелни средства
- Извори на знаење од непосредната околина: споменици на културата, музеи, домови на културата, библиотеки, кина, театри, национални паркови итн.

Воспитно образовни цели на наставата:

- Учениците непосредно (нагледно) да се запознаат со природните одлики на Охридското Езеро;
- Учениците непосредно (нагледно) да се запознаат со природните одлики на Западна Македонија;
- Учениците да негуваат љубов кон убавините на природата и својата татковина РС Македонија;

- Учениците непосредно (нагледно) да се запознаат со рељефот во ЗМ, да изучуваат и истражуваат објекти и појави во природата како и односи во општествениот живот;
- Учениците непосредно (нагледно) да се запознаат со видовите населби, археолошки ископини: (Самуилова тврдина, Заливот на коските и др.);
- Учениците непосредно (нагледно) да се запознаат со нашето подалечно и поблиско минато (Праисториски период, Илинденски период, Христијанство итн.);
- Учениците да се запознаат со животинскиот и растителниот свет во и околу Охридското Езеро;
- Да се запознаат со културата и начинот на живеење на луѓето во одделни краеве;
- Да развиваат другарство и социјализирано однесување во околната средина.

Задачи:

- Развивање интерес за природата, градење еколошки навики;
- Поттикнување и манифестирање позитивни емоции;
- Позитивен однос кон верските и културните вредности;
- Социјализација и колективна заштита;
- Развивање интерес за спортски активности, рекреација;
- Поттикнување и развивање на другарството, меѓусебното почитување, позитивен и натпреварувачки дух и подобри меѓусебни односи;
- Создавање навики на здраво живеење.

Часовен распоред на активностите во текот на денот

Ден	час	Активности
I ден	8 : 00	<ul style="list-style-type: none"> - поаѓање - Скопје - Тетово - Кичево - Охрид <ul style="list-style-type: none"> • Охрид - сместување • Разгледување на просториите во објектот и околината • Одделенски час: (училница) - воведување куќен ред • Македонски јазик: Импресии од патувањето (училница)

	16:00	<ul style="list-style-type: none"> • Слободно време
	19:00 20:00 21:00	<ul style="list-style-type: none"> - вечера - забава (заедничко дружење) - ноќен одмор
II ден	8 : 00	- будење, утринска гимнастика
	8 : 30	- појадок
	9 : 00	- прошетка покрај езерото - собирање материјали за работа (камчиња, растенија...)
	11:00	Набљудување: релјефни карактеристики, архитектура, растенија и животни (надворешна средина) Корелација: Македонски јазик, природни науки, физичко и здравствено образование
	12:00	- ручек, пладневен одмор
	14:00	Општество: Посети и набљуденија пропратени со разговори со кустоси и туристички водичи -Историски музеј на Охрид – „ Куката на Робевци “ - Амфитеатарот под Самуиловата тврдина -„ Св Јован Канео “ –црква од XII век -Локалитетот „ Плаошник “ и црквата „ Св. Софија “ Музичко образование: Слушање црковна, рановизантиска музика, сумирање на впечатоците од посетите и набљудувањата - ужина, слободно време
	19:00 20:00 21:00	<ul style="list-style-type: none"> - вечера - рекреативни, друштвени игри - ноќен одмор
III ден	8 : 00	- будење, утринска гимнастика
	8 : 30	- појадок
	9 : 00	Општество: Посета на Заливот на коските . Посета на манастирот „Св. Наум Охридски“ – час посветен на историскиот лик значаен за писменоста на словенските народи,(корелација со наставен предмет општество)
	14:00 14.30	- ручек - пладневен одмор
	16:00 17:00	Македонски јазик: Изработка на извештај од извршените посети и набљудувања во текот на претпладнето Ликовно образование: Изработка на ликовни творба(накит од природни материјали)

	19:00 20:00 21:00	- вечера - забава - ноќен одмор
IV ден	8 : 00 8 : 30 9 : 00	- будење, утринска гимнастика - појадок - Посета и прошетка низ Старата чаршија во Охрид , разгледување сувенири во Охридските дуќани со обележје на регионот Посета на Билјанини Извори .
	14 :00	-ручек
	15:00	Македонски јазик: Дебата- Впечатоците од извршената посети и доживувања
	16:00	Ликовно образование: Цртање мотиви од Охрид и околината – ридот, градската архитектура, тесни улички...
	17:00	-попладневен одмор
	19:00 20:00 21:00	-вечера -забавни и рекреативни игри -ноќен одмор
	V ден	08:00 08:30 09:00 12:00
13:00		Македонски јазик: Дебата и сумирање на впечатоците од наставата во природа
14:00		-тргнување за Скопје
14:30		Општество: Посета на Вевчански Извори
19:00		-пристигнување во Скопје

За учениците кои нема да посетат Настава во природа ќе се организира настава во училиште.

Техничка организација :

Висококвалитетни, климатизирани, безбедни патнички автобуси, квалитетни услови на сместување, туристички водич и лекар

Начин на финансирање :

Финансирање од страна на родителите на учениците.

мп

Директор

Скопје

Масларевска Светлана